

BISKOPENS VISITASFOREDRAG
HASVIK SOKN
ALTA PROSTI, NORD-HÅLOGALAND
07.09. - 11.09 2022

Kjære Hasvik menighet!

Visitasen her på Sørøya har gitt noen flotte og innholdsrike dager. Det er alltid spennende for meg å få besøke ulike deler av menighets- og bygdelivet i de menigheter jeg kommer til i bispedømmet vårt. Det er 9 år siden forrige visitas her. Da var jeg med som prost i Alta prosti. Det har vært veldig fint for meg å komme tilbake, ikke minst har det vært flott å møte igjen mange som jeg kjente fra tida som prost i Alta. Det er fint å se at folka som bor her er glade i kirka si og deltar på ulikt vis i menighetslivet. Det har også vært godt å se soknepresten og de kirkelige ansattes engasjement for menigheten og for dem som bor i bygdene. Jeg og mitt følge, prost Øyvind Oksavik og rådgiver Karl Yngve Bergkåsa, har blitt tatt imot på en flott måte av både kirkelige medarbeidere og folket i Sørvær, Breivikbotn og Hasvik.

Når biskopen kommer på visitas synliggjøres det at våre lokalmenigheter tilhører et større fellesskap: Den norske kirke og Nord-Hålogaland bispedømme. I tillegg er våre menigheter en del av den verdensvide kirke som tilber og tjener den levende Gud over hele jorda. Dette fellesskapet består av denne store enheten, og samtidig helt ned til lokalplanet hvor vi har våre menigheter, som her i Hasvik.

Under en visitas er det en del av biskopens oppdrag å ha tilsyn med menighetene, prestene og andre vigslede ansatte. Ordet visitas betyr besøk. I dette ordet ligger en mulighet til å se hverandre og fokusere på særlig viktige oppgaver i soknet. Formålet med visitasen er å støtte, inspirere og veilede menigheten og de ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Det er også en mulighet til å samtale og tenke høyt sammen om veien videre.

Overskriften på visitasen i Hasvik har vært: "Kirken den er et gammelt hus". Denne setningen henspiller på en gammel salme og forteller oss noe om hvordan kirkene våre oppfattes. De er gamle bygninger og likevel utgangspunktet for mye av menighetens arbeid, der det «nye» livet lever. Samtidig er kirka også de menneskene som tror på Jesus og som lever evangeliets budskap i den alminnelige hverdagen. Hvordan vi som mennesker møter hverandre forteller noe om hvordan vi blir møtt av Gud. Og her på Sørøya er det tydelig at Gud ikke bare møter oss i kirkebygget, men at de som er tilknyttet kirka også er ute i bygdene på andre arenaer og bringer budskapet ut av kirkene og til befolkningen.

Det var flott å se barn og unge på Spagettigudstjenesten fredag ettermiddag. Kirkebygget ble fylt av lek og latter og sang. Det er viktig at de minste i bygda får muligheten til å bli kjent med kirkene våre og føle seg trygge der. Dette er med å sette spor og skape en tilhørighet som vil være til stor glede gjennom livet.

Våre menigheter i lokalsamfunnene har en særskilt mulighet til å nå bredt ut til alle deler av folket, og dyktige medarbeidere i kirkene våre er med på å sikre dette for framtidige generasjoner av kirkegjengere. ‘

Da vi nå er kommet til visitasens siste dag er det på tide med en oppsummering av noen av de opplevelsene vi har delt med hverandre denne uka. Jeg vil derfor dele noen inntrykk fra visitasen med dere.

Møte med de ansatte i Hasvik menighet

Onsdagen begynte med et møte med staben, i Sørvær kirke. Det var et hyggelig møte med flinke, motiverte og kompetente medarbeidere. Dere er ikke så mange i staben her på øya, og det gjør det viktig å kommunisere godt og finne gode samarbeidsløsninger. Den jobben dere gjør er meget verdifull for både kirka og lokalsamfunnet. Det merket vi når vi besøkte ulike arenaer som berøres av det kirken arbeider med. Jeg merker meg også at det er arbeidsglede blant de ansatte på kontoret. Det var smil og latteren satt løst, noe som kjennetegner en god arbeidsplass.

Dere har en stab bestående av kirkeverge/organist Georg Kim Jensen, sokneprest Bo Nicolaisen, sekretær/menighetspedagog May-Hilde Gamst og kirketjener Stian Skogly. Det har vært flott å se hvordan dere møter menneskene i bygdene og på den måten gjør kirka relevant og synlig i befolkningen.

Jeg ble imponert over det arbeidet staben gjør i forbindelse med begravelser her på øya. Det er ikke eget begravelsesbyrå her og kirka er dermed den aktøren som gjennomfører hele prosessen fra og med møtet med de sørgende til jordfestelsen. Folk har også gitt gode tilbakemeldinger på dette arbeidet og dette er en diakonal og praktisk tjeneste som Hasvik menighet har stor kompetanse og gjennomføringsevne på, i tillegg til godt krisearbeid. Dette er ganske unikt da det i de fleste kommuner i vårt land er begravelsesbyrået som tar seg av mye av dette.

Møte med Hasvik menighetsråd

Onsdag formiddag møtte vi menighetsrådet.

For meg som biskop er det svært viktig å møte menighetsrådene i forbindelse med en visitas. Under disse møtene gjøres den strategiske tenkningen rundt hva det vil si å være lokalmenighet, og det er en arena for å tilrettelegge slik at kirken best mulig kan vekke og nære det kristne livet i bygdene.

Menighetsrådet her er satt sammen av en spennende og mangfoldig gruppe mennesker som tar på alvor og viser takknemlighet over arbeidet med å fremme det lokale menighetslivet. De er engasjerte og viser vilje til å lage gode arbeidsvilkår for soknepresten og de andre kirkelig tilsatte i soknet. På en mindre plass som Hasvik er menighetsrådet tilnærmet likt fellesrådet, med den forskjell at kommunens representant deltar på de sakene som angår fellesrådets agenda, i tillegg til de vanlige representantene i rådet.

Menighetsrådet opplever at kommunen er vennlig innstilt til kirka og dens plass i bygda. Bevilgningene derfra er tilpasset menighetens økonomiske behov og justeres jevnlig i forhold til prisstigning i samfunnet for øvrig. Dette utgjør en god plattform for at menigheten kan gjøre det arbeidet de er satt til å gjøre på en god måte og kommer også hele kommunen og fellesskapet i bygdene til gode.

Hasvik menighet har i mange år hatt fokus på trosopplæring og at kirka gir et godt tilbud til barn og unge i befolkningen. Under pandemien var kirka med å organisere et tilbud for ungdom fra alle tre bygdene, og dette var kjærkomment all den tid det ikke var så mange andre arenaer å møtes på.

Jeg vil også i denne forbindelse nevne misjonsprosjektet som menigheten har engasjert seg i. Prosjektet «Nytt håp» er tilknyttet et daghjem for vanskeligstilte barn i Brasil. Det har sitt opphav i et lokalt engasjement fra ildsjeler tilknyttet den frie evangeliske forsamling Betel her i Breivikbotn. Her får menigheten jevnlig innblikk i hvordan midlene som samles inn blir brukt og kan med egne øyne se at det nytter å hjelpe andre, selv om de befinner seg på andre siden av kloden. Det er flott at man kan være økumenisk og støtte hverandre som kristne søsken i arbeidet med å hjelpe andre og bringe evangeliet ut i både ord og gjerning.

Som biskop vil jeg også rette en stor takk til alle dere i menighetsrådet for at dere stiller dere til disposisjon for menigheten. Jeg vil også takke de som har sittet i menighetsrådet siden forrige visitas og nå er avløst av nye medlemmer, og jammen møtte jeg menighetsrådsmedlemmer som også satt i rådet for 9 år siden!

Rundtur i Sørvær

Etter møtet med menighetsrådet tok ett av medlemmene der, Terje Einan, med seg biskopens følge på en omvisning i Sørvær. Vi fikk innsikt i hvordan dette lokalsamfunnet har utviklet seg de senere år, blant annet ved en betydelig tilflytting av nye landsmenn. Mange av disse har hatt med sine familier, og dermed bidratt til at skolen og barnehagen fortsatt er i drift. Flere av disse familiene tilhører andre kirkesamfunn, men har tidvis også funnet sin plass i samlinger i Hasvik menighet.

Rundturen i Sørvær gav oss også mulighet til å se den vakre naturen som bygda omkranser seg med fra et fugleperspektiv, og vi fikk orientering om arbeidet med fjerning av den strandede russiske krysseren Murmansk.

Taizekveld og kveldsmat i Sørvær kirke

Onsdag kveld ble avsluttet med Taizekveld i Sørvær kirke. Samlingen ble ledet av soknepresten, mens organisten hadde ansvar for det musikalske, og dessuten var det gode forsangere med. For meg var det uvant, men fint å synge de enkelte strofene om igjen og om igjen. Slik blir det etter hvert gjenkjennelig og skaper gjenklang hos de deltakende. Det var også barn med i denne samlingen og mange benyttet anledningen til å tenne lys i globen.

Kvelden ble avsluttet med kveldsmat/kirkekaffe bak i kirkerommet, og vi hadde gode samtaler rundt bordet.

Båttur i Dønnesfjorden

Torsdag morgen dro vi til Dønnesfjordbotn for så å sette kursen ut fjorden, sammen med ungdomsskoleelever og ansatte i så vel menighet som skole.

Den opprinnelige planen måtte på kort tids varsel settes til side på grunn av feil på båten som var satt opp til å frakte oss utover. Da fikk vi mulighet til å se hvordan menighetens ansatte og de andre involverte kastet seg rundt og fikk på plass ny transport i løpet av kort tid.

Den ærverdige passasjerbåten «Mårøy» kom til kaia i Dønnesfjord, og vi ble ønsket velkommen om bord av et trivelig mannskap. Takk også til oppdrettselskapet som tillot bruk av kaia.

Det er viktig for meg under visitaser at vi får treffe og være sammen med barn og unge. Og denne båtturen var en flott måte å bli kjent med bygdenes ungdommer på, og få se at de kirkelig tilsatte hadde et godt samarbeid og forhold til skolen.

Underveis på overfarten fikk vi anledning til å se kirkeverge og organist Georg i aksjon med sine lokalkunnskaper. Med sin fartstid på 22 år i Hasviksamfunnet og i menigheten hadde han god innsikt i de lokale forholdene og ga oss biter av den rike kulturhistorien i Dønnesfjorden. Ordfører Eva Husby var også med på turen og bidro med fortellinger og historiske riss fra dette vakre området. For henne var det særlig viktig å minne elevene om de dramatiske begivenhetene knyttet til evakueringen av over 500 øyboere mot slutten av andre verdenskrig.

Vi fikk også være med på et besøk til Dønnesfjord kirke. Denne kirka var den eneste i den tids Loppa prestegjeld som ikke ble brent under krigen, selv om svimerker i trappa til prekestolen viser at det ble forsøkt å tenne på denne også. Heldigvis lyktes det ikke for tyskerne, og kirka står derfor den dag i dag og er populær blant befolkningen den ene gangen i året når det holdes gudstjeneste her.

Opprinnelig ble kirka satt opp på Galten i 1888. Men den ble flyttet etter krigen og oppført på nytt i 1951 på Øya i Dønnesfjord.

Inne i kirka fikk vi servert nydelig kakelunsj og kaffe, stelt i stand av Tove Pedersen. Etterpå fikk skoleelevene mulighet til å *grille* biskopen med gode spørsmål.

Andakt på Hasvik helsesenter

Fredagen startet med andakt på Hasvik helsesenter gjennomført av sokneprest og akkompagnert av organist. Det ble en fin nattverdgdustjeneste på helsesenteret. I denne forbindelse fikk jeg hilst på beboerne som var kommet for å delta. Det er svært viktig at jeg som biskop får treffe de eldre i menigheten på denne måten. Slike andaktsstunder er en viktig del av kirkens diakonale arbeid. Musikk og sang er et språk som taler rett til hjertet og kan ha en like forkynnende funksjon som selve prekenen. Jeg kom også med en kort hilsen og fikk lyse velsignelsen på samisk og norsk.

Møte med Hasvik kommune

Dagen fortsatte med et møte i Hasvik kirke hvor vi fikk treffe ordfører og rådmann i kommunen. Vi fikk en konstruktiv samtale rundt hvordan vi best kan legge til rette for at Hasvik menighet kan utføre de oppgaver den er satt til. Vi opplevde at kommunen var lydhør for de utfordringer som menigheten står overfor og hadde ønske og vilje til å bistå med dette.

Kirkene i soknet er fortsatt registrert som kommunens eiendom, mens de ifølge loven skal være tinglyst som soknets eiendom. Det ble avtalt at kirkevergen skal ta et initiativ overfor kommunen, slik at dette kan bli rettet opp.

Vi snakket også om verdien av at kommunen og menigheten har faste tidspunkt for samtaler, slik at man kan få oppdatert hverandre om behov og statusoppdateringer.

Spagettigudstjeneste i Hasvik kirke

Fredagen fortsatte med spagettigudstjeneste i Hasvik kirke. Dette er et tiltak til foreldre og barn på Sørøya og innbefatter et måltid med spaghetti og en fremstilling av bibelfortellinger og sang av barnesanger, etter samme mal som god gammeldags søndagsskole. Det var artig å se engasjerte barn og foreldre som var med på opplegget, og for mange foreldre var nok dette et kjærkomment avbrekk i hverdagen å få et måltid servert og barna aktivisert i regi av kirka. Dette var et eksempel på hvordan trosopplæringen i bygdene foregår og at kirka er relevant for barnefamilier og utgjør et samlingspunkt i Hasvik.

Innvielse av den restaurerte kirkegården og samling for frivillige på Samfunnshuset

Fredagen ble avsluttet på samfunnshuset i Hasvik med innvielse av den restaurerte kirkegården og samling av frivillige på øya. Det ble servert en nydelig fiskesuppe i regi av hotellet og jeg registrerte at det var mange gode samtaler rundt bordene.

Kirkevergen delte med oss et historisk riss av kirkegården og dens betydning på øya gjennom århundrer. Det var interessant og lærerikt å få del i denne kunnskapen, særlig bruken av hvalbein som inngjerding var fascinerende og nok ganske unikt for vår landsdel.

Jeg fikk også gleden av å markere «åpningen» av kirkegården sammen med ordfører Eva Husby. Hun er en ildsjel i Hasviksamfunnet, og har i en årrekke har bidratt til å synliggjøre og ta vare på kulturskattene her på Sørøya. Sammen fikk vi æren av å innvie den restaurerte kirkegården ved å skjære over et tjæretau med en sløyekniv. Det var kontekstuellet og en flott måte å synliggjøre både kirka og bygdene som avhengig av hverandre og som arenaer hvor hele befolkningen møtes til både feiring og hverdag.

Framover

I løpet av denne visitasen har jeg fått se mye av arbeidet som kirka driver med her på øya. Det har vært en flott opplevelse og vi har fått gleden av å møte mange positive og engasjerte mennesker, både i staben og i befolkningen for øvrig.

Hasvik menighet er særlig kjent for kirkeukene, der man har aktiviteter konsentrert på et sted flere dager i sammenheng. Det er fortsatt en strålende ide, og har blitt en verdifull tradisjon å føre videre.

Nå som vi er ved enden av visitasen ønsker jeg å dele med dere noen tanker jeg har gjort meg om veien videre.

Utfordringer og anbefalinger til Hasvik menighet

1. For noen år siden sendte jeg et brev til alle menigheter i Nord-Hålogaland bispedømme angående bruk av samisk i menighetene. Der oppfordret jeg alle menigheter til å ta i bruk noe på nord-samisk i sine gudstjenester og samlinger. Et minimum er nådehilsen og velsignelsen, men mer er også ønskelig og velkomment.

Vi tilhører et bispedømme og et område som har opplevd en sterk fornorskning og dette har medført at mange steder er samisk og kvensk nesten blitt helt borte og fraværende i bygdebildet. Å ta i bruk språket, synge salmer og bruke samiske kulturmarkører i gudstjenesten er måter å ære den kulturarven som har vært her i århundrer, men blitt usynliggjort mange steder. Jeg vil derfor utfordre menigheten til å finne konstruktive måter å inkludere det på i deres gudstjenester og samlinger her i bygdene.

2. De siste årene har det vært en nedadgående trend med færre nattverddeltakere og antallet gudstjenester med nattverd har sunket jevnt og trutt. Dette ble særlig tydelig under pandemien.

Her tror jeg Hasvik menighet har et stort potensial til å kunne arbeide kreativt å finne gode gudstjenesteformer som er tilpasset de behov som befolkningen har, og på den måten øke gudstjenestedeltakelsen og nattverdbesøket.

3. Jeg vil samtidig oppfordre menigheten til å fortsette det flotte barne- og ungdomsarbeidet som er bygget opp her på øya. Det har vært inspirerende å se hvordan kirka og menigheten er et samlingspunkt for barn og unge.
4. Det er flott å se at kirka er en viktig bidragsyter i det kulturelle miljøet på øya. Kirkebyggene er naturlige samlingspunkter for konserter og andre tilstelninger. Dette vil jeg oppfordre dere til å fortsette med og videreutvikle, slik at kirka og kulturlivet kan fortsette det gode samarbeidet.
5. Jeg legger merke til at i Hasvik er det mye dugnadsarbeid, og det er mange frivillige medarbeidere i menigheten! Det imponerer, og jeg kan ikke si annet enn: fortsett med det!

Avslutning

Det blir antagelig 8-9 år til neste visitas. I mellomtiden har prostens oppgave å følge opp de utfordringene som visitasjonen har pekt på, i samarbeid med menighetsrådet og de ansatte. Jeg vil gjerne få si hjertelig takk for all gjestfrihet og måten dere har tatt imot oss på her i bygdene! Og jeg ønsker å rette en stor takk til menighetsrådet, kommunen, de kirkelig ansatte, prostens og alle andre som har vært med å tilrettelegge for denne flotte visitasjonen.

Og ikke minst takk til alle dere i Hasvik, Breivikbotn og Sørvær som trofast samles til gudstjenester og andre tiltak, som ber for menigheten og samles i Jesu navn. Møtet med innbyggerne her har fylt meg med stor glede. Bevar menighetens åpne, folkekirkelige preg og ta vare på hverandre, slik at evangeliet kan ha fritt omløp i befolkningen.

Måtte Gud bevare dere i sin nåde og velsigne dere alle i dagene som ligger foran oss!

Olav Øygard,
biskop